

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Resumé

Lovforslaget gennemfører en del af "Rådets fælles aktion af 22. juni 2000 vedrørende kontrol med teknisk bistand i forbindelse med visse former for militær endelig anvendelse" (2000/401/FUSP).

Med lovforslaget gøres det forbudt uden for EU at yde teknisk bistand (f.eks. rådgivning, reparation, vedligeholdelse, opsætning af fabriksanlæg eller undervisning) vedrørende produkter og teknologi omfattet af eksportkontrol i henhold til EU's "dual-use forordning" (se nedenfor), hvis bistanden er bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller missiler, der kan fremføre sådanne våben.

Der er visse undtagelser fra det generelle forbud imod at yde teknisk bistand. Således undtages teknisk bistand, der ydes i nærtstående lande. Ligeledes undtages teknisk bistand om grundforskning samt om information, der er frit tilgængelig for offentligheden. Desuden bemyndiges økonomi- og erhvervsministeren til at dispensere fra forbuddet under særlige omstændigheder.

Lovforslaget implementeres alene for økonomi- og erhvervsministerens ressortområde og vedrører således udelukkende teknisk bistand om produkter og teknologi, der skal kontrolleres efter EU's "dual-use forordning". Dual-use forordningen omhandler eksportkontrol med udførslen af produkter, som har både civil og militær anvendelse (heraf "dual-use"). Produkter, der alene har militær anvendelse, reguleres inden for Justitsministeriets ressort (våben).

2. Baggrunden for lovforslaget

a. Historie

Siden 1995 har Danmark opfyldt forpligtelsen til at strafsanktionere overtrædelse af forordninger vedrørende økonomiske forbindelser til tredjelande med hjemmel i "Lov om anvendelsen af visse af De euro-

pæiske Fællesskabers retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande ("bemyndigelsesloven"). Loven indeholder tillige en bemyndigelse for ministeren til at fastsætte nødvendige forskrifter.

Den oprindelige bemyndigelseslov fra 1984 var begrænset til at muliggøre anvendelsen af EF's retsakter på det handelspolitiske område, f.eks. tekstiler og stål. I 1995 vedtog EU imidlertid "Forordning om en fællesskabsordning for kontrol med udførslen af varer med dobbelt anvendelse" (Rådets forordning nr. 3381/94/EF), baseret på artikel 133 i Traktaten. Forordningen, i daglig tale "dual-use forordningen", omhandler eksportkontrol med udførslen af "dual-use produkter", dvs. produkter, som både kan anvendes civilt og militært, og som i de forkerte hænder kan benyttes til udvikling og produktion af masseødelæggelsesvåben eller missiler.

Bemyndigelsesloven supplerer dual-use forordningen på de områder, hvor det er nødvendigt af hensyn til den praktiske gennemførelse i Danmark, og hvor forordningen overlader valgmuligheder til medlemsstaternes afgørelse.

Administrationen af dual-use forordningen grænser op til Justitsministeriets administration af Krigsmaterielloven (jf. lov nr. 400 af 13. juni 1990 med senere ændring) og Våbenloven (jf. lovbekendtgørelse nr. 918 af 10. september 2004), som regulerer henholdsvis produktion og udførsel af våben. Ydermere indeholder Straffeloven bestemmelser om, at ulovlig udførsel af produkter med dobbelt anvendelse til spredning af masseødelæggelsesvåben og terrorisme under skærpende omstændigheder kan straffes med fængsel (jf. Straffelovens §§ 114 og 114e).

b. Det internationale samarbejde om eksportkontrol

Grundlaget for reglerne om eksportkontrol er et uformelt internationalt samarbejde mellem ca. 40 vestligt orienterede lande. På linie med de øvrige EU-medlemsstater deltager Danmark i fire internationale fora for samarbejde om eksportkontrol. Her træffes politiske aftaler om eksportkontrol, ligesom der udveksles vurderinger og erfaringer om kritiske lande og